

POD PATRONATEM

70 lat Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku

Nadleśnictwo Pisz. Las działa jak wielka pompa

Na progu wiosny? ...o wodzie w lesie

Przyszła odwilż. Śnieg topnieje w oczach. Na polach i w lesie wody przybywa z każdą chwilą. Rzeka Pisa wystąpiła z brzegów i zalała łąki. Wiele dróg jest nieprzejezdnych. Tak wygląda zimowe przesilenie. Czy są to pierwsze oznaki wiosny? Trudno zaryzykować takie stwierdzenie w połowie lutego. Czas ten na pewno skłania do refleksji nad tym, jaka jest rola wody w lesie, woda jest bowiem o tej porze roku dosłownie wszędzie.

W lesie woda występuje w różnych postaciach. Przede wszystkim jest obecna w glebie, skąd poprzez korzenie czerpią ją rośliny. Występuje też na powierzchni ziemi pod postacią różnego rodzaju cieków i zbiorników. Leśne strumyki, rzeki, jeziora, bagna tworzą skomplikowaną sieć. W XIX i XX wieku na terenie Puszczy Piskiej prowadzone były prace melioracyjne, które zaowocowały powstaniem systemu kanałów i rowów melioracyjnych z zastawkami i przepustami drogowymi. One także stanowią ważną część tej wodnej pajęczyny. Melioracje umożliwiły prowadzenie gospodarki rolnej i leśnej na tere-

nach, które wcześniej były niedostępne. W wyniku osuszenia śródleśnych bagien powstały łąki i pastwiska, a w niektórych miejscach wskutek obniżenia poziomu wód gruntowych możliwe były nasadzenia lasu. Po wojnie zaniechano konserwacji systemu kanałów. Obecnie wiele rowów zarasta i ulega zamuleniu. Terenom przez lata osuszonym natura przywraca pierwotny charakter. Wszędzieobecne bobry przyspieszają ten proces budując tamy, zatykając przepusty. Na zmianę poziomu wody w ostatnich latach duży wpływ miały huragany z 2002 i 2007 roku, które spowodowały uszkodzenia lasu na znacznych obszarach leśnych, również na

terenach podmokłych. Każde drzewo działa niczym pompa zasysająca wodę korzeniami i odparowująca ją poprzez liście. Gdy tej pompy zabrakło na dużych powierzchniach poziomu wody automatycznie się podniósł, teren się zabagnał, co uniemożliwiło powrót lasu na te tereny. Woda to przecież również śnieg, lód, szron czy rosa na trawie, szadź na drzewach a nawet mgła o poranku.

Z wodą związane są różne zwierzęta. Należy tu wymienić wspomniane już roślinozerne bobry i żywiące się głównie rybami wydry. Nad wodą swoje gniazda zakładają żurawie, kaczkę, łabędzie, kormorany,

Zaspy śnieżne we wsi Uściany

Dolina rzeki Rybnicy

bieliki. Bagna to ostoje różnych gatunków gadów i płazów. Śródleśne oczka wodne pełnią bardzo ważną funkcję, zwiększając różnorodność biologiczną, stanowią wodopoje dla zwierzyny. Ludzie również korzystają z obecności wody w lesie. Niegdyś woda była głównym szlakiem komunikacyjnym. Na nadjeziornych bindugach gromadzono dREW-

no i zbite w tratwy spławiano do odległych miast. Rzeka Pisa również stanowiła strategiczny szlak komunikacyjny. Dziś rzeki i jeziora w naszej okolicy są przede wszystkim miejscem odpoczynku dla kajakarzy i żeglarzy.

Pamiętajmy! Woda jest skarbem, o który należy dbać. O tej porze roku możemy odnieść

wrażenie, że wody jest za dużo. Nic bardziej mylnego! Przyroda sama gromadzi teraz zapasy na ciężkie chwile, gdy wiosną zacznie się sezon wegetacyjny, a opadów będzie jak na lekarstwo.

Maciej Domański - Nadleśnictwo Pisz